

วาระที่ ๓.๕

เรื่องการปฏิรูปการบริหารจัดการที่ดิน ป่า ทั้งระบบ

วันที่ 18 มกราคม 2561

การประชุมคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.)

ข้อเสนอ : การปฏิรูปการบริหารจัดการที่ดิน ป่า ทั้งระบบ

สภาพปัญหา / เป้าหมาย

1.ปัญหาด้านที่ดิน

- ไร่นาที่ดิน
- ที่ดินรกร้าง
- การถือครองกระจุกตัว
- ออกเอกสารสิทธิโดยมิชอบ

เป้าหมาย : การกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม

3.ปัญหาความขัดแย้งที่ดินในพื้นที่ป่า

- สถานะทางกฎหมายของผู้ที่อยู่ในป่า
- เขาหัวโล้น (บุกรุก , เกษตรเชิงเดี่ยว ฯลฯ)

เป้าหมาย : คนอยู่ร่วมกับป่า พื้นฟูป่า ตามกรอบกติกาที่เป็นธรรม

2.ปัญหาด้านป่าไม้

- การบุกรุกทำลายป่า
- การประสานระหว่างองค์กร และข้อจำกัดด้านกฎหมาย

เป้าหมาย : พื้นที่ป่า > 40% , หยุดยั้งการบุกรุกป่า, พื้นฟูป่า , เพิ่มพื้นที่ป่าเศรษฐกิจ

ข้อเสนอปฏิรูป และการจัดการแก้ไขปัญหา

ปรับปรุง พัฒนากฎหมาย

- กฎหมายด้านการจัดที่ดิน
- ประมวลกฎหมายที่ดิน (ม.๔)
- ร่างกฎหมายคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม

องค์กร

- จัดตั้งคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (ตาม พ.ร.บ.คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ)

เครื่องมือใหม่

- จัดตั้งธนาคารที่ดิน
- ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง
- แผนบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ

ปรับปรุงมติกรม

- มติ กรม. 30 มิ.ย.2541 และมติอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
- มติ กรม.ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ

พื้นที่ป่าสงวนฯ (ก่อน 16 มิ.ย.57)

- **พื้นที่ป่าธรรมชาติ :** จัดตั้งเป็นป่าชุมชนในพื้นที่เหมาะสม
- **พื้นที่ป่าเสื่อมโทรม :** ดำเนินการตาม ม.๑๙ กฎหมายป่าสงวนฯ
- ระบบที่ดินแปลงรวม (คทช.)
- ระบบวนเกษตร, เกษตรเชิงอนุรักษ์

พื้นที่ป่าสงวนฯ (หลัง 16 มิ.ย.57)

- ดำเนินคดีตามกฎหมาย
- พื้นฟูสภาพป่า จัดตั้งเป็นป่าชุมชน

การดำเนินงานแก้ไขปัญหา พท.ป่าสงวนฯ / พท.ป่าอนุรักษ์ : พิจารณาเป็นรายพื้นที่

ปรับปรุงกฎหมาย

- พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ
- พ.ร.บ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า
- ร่าง พ.ร.บ.ป่าชุมชน
- ร่าง พ.ร.บ.สิทธิชุมชนตามรัฐธรรมนูญ

พื้นที่ป่าอนุรักษ์

- การใช้ประโยชน์มาก่อน จนถึงปี 2545 : จัดทำแผนบริหารจัดการพื้นที่ชุมชน หรือ โครงการอนุรักษ์ฯ
- การใช้ประโยชน์หลังปี 2545 ถึง 16 มิ.ย.57: ผู้ยากไร้/รายได้น้อย/ไร่นาที่ดินให้ดำเนินการบริหารจัดการพื้นที่, หากไม่มีคุณสมบัติ ให้ออกจากพื้นที่ ภายในเวลาที่กำหนด

ปรับปรุงกฎหมาย

- จัดทำประมวลกฎหมายป่าไม้

องค์กร

- จัดตั้งคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ
- ปรับปรุง ศปป.4 กอธรม.

ส่งเสริม เพิ่มพื้นที่ป่าเศรษฐกิจ

- ปรับปรุง พ.ร.บ.ป่าไม้ (ม.๗ และ มาตราอื่นๆ)
- ปรับปรุง พ.ร.บ.สงวนป่า
- สนับสนุนธนาคารต้นไม้

เครื่องมือเศรษฐศาสตร์ : พันธบัตรป่าไม้ ฯลฯ

หยุดยั้ง ป้องกันการบุกรุกป่า

- ปรับปรุงองค์กร และระบบกำกับและติดตาม
- พัฒนาศักยภาพ อัตรากำลังเจ้าหน้าที่รัฐ
- สร้างพื้นที่แนวกันชน
- บังคับ ใช้กฎหมายอย่างเด็ดขาด
- เทคโนโลยี นวัตกรรม : ดาวเทียม , Application

ระบบสนับสนุน

1.ระบบการผังเมืองแบบใหม่: [ผังประเทศ - ผังภาค - ผังจังหวัด] ความสอดคล้องระหว่างผังเมือง ผังลุ่มน้ำ ผังป่าไม้ ผังคมนาคม ผังโครงสร้างพื้นฐาน ฯลฯ

2.ระบบฐานข้อมูล Big Data เรื่อง ที่ดิน-ป่า เพื่อการกำหนดนโยบาย และวางแผน

3.แผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐแบบบูรณาการ (One Map)

4. คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) กำหนดนโยบายภาพรวมเรื่องที่ดินทั่วประเทศ

5.คกก.นโยบายที่ดินแห่งชาติ : เป็นกลไกสร้างความเป็นเอกภาพและบูรณาการระหว่างคณะกรรมการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง [คกก.นโยบายที่ดินแห่งชาติ - คกก.ผังเมืองแห่งชาติ - คกก.ป่าไม้แห่งชาติ - คกก.ทรัพยากรน้ำแห่งชาติ]

ปัญหาด้านที่ดิน

- ไร้ที่ดิน
- ที่ดินรกร้าง
- การถือครองกระจุกตัว
- ออกเอกสารสิทธิ์โดยมิชอบ

ปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่า

- สถานะทางกฎหมายของผู้ที่อยู่ในป่า
- ความขัดแย้งรัฐ-ชุมชน
- เชนหัวไลน์

ปัญหาด้านป่าไม้

- การบุกรุกทำลายป่า
- การประสานระหว่างองค์กร
- ข้อจำกัดด้านกฎหมาย

เป้าหมาย

การกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม

คนอยู่ร่วมกับป่า
ฟื้นฟูป่าตาม
กรอบกติกาที่
เป็นธรรม

พื้นที่ป่า 40%
หยุดยั้งการบุกรุกป่า ฟื้นฟูป่า
เพิ่มพื้นที่ป่าศก.

1. การกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม

ปรับปรุง พัฒนากฎหมาย

- กฎหมายด้านการจัดที่ดิน
- ประมวลกฎหมายที่ดิน (ม.๘)
- ร่างกฎหมายคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม

องค์กร

- จัดตั้งคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (ตาม พ.ร.บ.คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ)

เครื่องมือใหม่

- ธนาคารที่ดิน
- กฎหมายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง
- แผนบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ

2. คนอยู่ร่วมกับป่า ป่าชุมชนตามกรอบกติกาที่เป็นธรรม

ปรับปรุง พัฒนากฎหมาย

- พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ 2504
- พ.ร.บ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า 2535
- ร่าง พ.ร.บ.ป่าชุมชน
- ร่าง พ.ร.บ.สิทธิชุมชนตามรัฐธรรมนูญ

ปรับปรุงมติกรม.

- มติ กรม. 30 มิ.ย.2541 และมติอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
- มติ กรม.ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ

พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

ก่อน 16 มิถุนายน 2557

- **พื้นที่ป่าธรรมชาติ** : จัดตั้งเป็นป่าชุมชนในพื้นที่เหมาะสม
- **พื้นที่ป่าเสื่อมโทรม** : ดำเนินการตาม ม.๑๙ กฎหมายป่าสงวนฯ
- ระบบที่ดินแปลงรวม (คทช.)
- ระบบวนเกษตร, เกษตรเชิงอนุรักษ์

หลัง 16 มิถุนายน 2557

- ดำเนินคดีตามกฎหมาย
- ป่าชุมชนสภาพป่า จัดตั้งเป็นป่าชุมชน

พื้นที่ป่าอนุรักษ์

- การใช้ประโยชน์มาก่อน จนถึงปี 2545 : จัดทำแผนบริหารจัดการ พื้นที่ชุมชน หรือ โครงการอนุรักษ์ฯ
- การใช้ประโยชน์หลังปี 2545 ถึง 16 มิ.ย.57: ผู้ยากไร้/รายได้น้อย/ไร้ที่ดินให้ดำเนินการบริหารจัดการพื้นที่ ,หากไม่มีคุณสมบัติ ให้ออกจากพื้นที่ ภายในเวลาที่กำหนด

ดำเนินการเป็นรายพื้นที่

3. พื้นที่ป่า 40% หยุดยั้งการบุกรุกป่า ฟื้นฟูป่า เพิ่มพื้นที่ป่าสก.

ปรับปรุง พัฒนากฎหมาย

- จัดทำประมวลกฎหมายป่าไม้

องค์กร

- จัดตั้งคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ
- ปรับปรุง ศปป.4 กอธมน.

เครื่องมือใหม่

- พันธบัตรป่าไม้
- มาตรการเศรษฐกิจศาสตร์เพื่อสิ่งแวดล้อม

เพิ่มพื้นที่ป่าเศรษฐกิจ

- ปรับปรุง พ.ร.บ.ป่าไม้ (ม.๗ และ มาตราอื่นๆ)
- ปรับปรุง พ.ร.บ.สวนป่า
- สนับสนุนธนาคารต้นไม้

หยุดยั้งการบุกรุกป่า

- ปรับปรุงองค์กร และระบบกำกับและติดตาม
- พัฒนาศักยภาพ อัตรากำลังเจ้าหน้าที่รัฐ
- สร้างพื้นที่แนวกันชน
- บังคับใช้กฎหมายอย่างเด็ดขาด
- เทคโนโลยี นวัตกรรม : ดาวเทียม , Application

ระบบสนับสนุนการปฏิรูปการบริหารจัดการที่ดิน ป่า

1.

ระบบการผังเมือง
แบบใหม่

2.

ระบบฐานข้อมูล +
Big Data

ระบบ
สนับสนุน

3.

แผนที่แนวเขตที่ดิน
ของรัฐแบบบูรณาการ
(One Map)

4.

คณะกรรมการ
นโยบายที่ดินแห่งชาติ
(คทช.)

- กำหนดนโยบายภาพรวมที่ดินทั่วประเทศ
- กลไกสร้างความเป็นเอกภาพและบูรณาการระหว่างคณะกรรมการระดับชาติที่เกี่ยวข้อง

(ผังเมือง - ที่ดิน - ป่า - น้ำ)

ร่าง- ข้อเสนอแนวทางการขับเคลื่อนการปฏิรูปให้เกิดผลรูปธรรม

หน่วยงาน	ภารกิจ	กรอบเวลา
กรมอุทยานแห่งชาติ และ กรมป่าไม้	จัดทำชุดข้อเสนอการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่ดินในพื้นที่ป่าสงวน ป่าอนุรักษ์ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี	กุมภาพันธ์ 61
	การปรับปรุง พ.ร.บ.ป่าไม้ 2484 , พ.ร.บ.สงวนป่า 2535 , ประมวลกฎหมายที่ดิน 2497 , ร่าง พ.ร.บ.ป่าชุมชนเสนอต่อคณะรัฐมนตรี	เมษายน 61
ก.การคลัง ,สถาบันบริหาร จัดการธนาคารที่ดิน	นำเสนอแนวทางจัดตั้งธนาคารที่ดิน และ ร่าง พ.ร.บ.ธนาคารที่ดิน ต่อ คณะรัฐมนตรี	มีนาคม 61
สำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกา	เร่งรัดการพิจารณา ร่าง พ.ร.บ.คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ 2504 ,พ.ร.บ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า 2535	เมษายน 61
คณะกรรมการปฏิรูป กฎหมายในระยะเร่งด่วน	จัดทำร่าง พ.ร.บ.คุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม , ร่าง พ.ร.บ.สิทธิชุมชน , กฎหมายเกี่ยวกับการจัดที่ดิน	มิถุนายน 61
	จัดทำร่างประมวลกฎหมายป่าไม้	ธันวาคม 61